

هزینه دادرسی مدنی

در حقوق ایران

(مفهوم، مبانی، اصول و معافیت ها)

نظری و کاربردی

(مشمول بر آخرین آراء وحدت رویه و نظریات مشورتی اداره حقوقی)

مؤلفان:

مجید عارفعلی

دکتر حمید ابهری

وکیل پایه یک دادگستری و

استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی

مدرس دانشگاه

دانشگاه مازندران

وکیل پایه یک دادگستری

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	: ابهری، حمید
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: هزینه دادرسی مدنی در حقوق ایران (مفهوم، مبانی، اصول و معافیت‌ها) نظری و کاربردی .../ مولفان حمید ابهری، مجید عارفعلی.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۵-۶۹۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: هزینه‌های دادرسی -- ایران
موضوع	: Costs(Law) -- Iran
موضوع	: آیین دادرسی مدنی -- ایران
موضوع	: Civil procedure -- Iran
شناسه افزوده	: عارفعلی، مجید
	: اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا
	: رده بندی کنگره : KMH۱۶۳۴
	: رده بندی دیویی : ۳۴۷/۵۵۰۷۷
	: شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۰۱۰۹۰

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده یا ناشر، خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

دفتر مرکزی مجد:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۱۲۰۷۸ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

فروشگاه: تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴ - ۶۶۴۱۵۲۲

www.majdpub.ir

E- mail: info@majdpub.ir

صفحه رسمی انتشارات مجد در اینستاگرام: [majdlaw](https://www.instagram.com/majdlaw)

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: [@majdlaw](https://www.t.me/majdlaw)

هزینه دادرسی مدنی در حقوق ایران (مفهوم، مبانی، اصول و معافیت ها)

تألیف: دکتر حمید ابهری / مجید عارفعلی

ناشر: انتشارات مجد

چاپ اول: آبان، ۱۴۰۰

تعداد: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۲۲۵ - ۶۹۴ - ۴ ISBN: 978 - 622- 225- 694- 4

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل نخست: کلیات	۱۷
مبحث نخست: مفاهیم	۱۷
گفتار نخست: مفهوم دادرسی مدنی	۱۸
بند نخست: مفهوم دادرسی	۱۸
الف: مفهوم لغوی دادرسی	۱۸
ب: مفهوم حقوقی دادرسی	۱۹
بند دوم: مفهوم مدنی	۲۰
گفتار دوم: مفهوم هزینه‌ی دادرسی مدنی	۲۱
بند نخست: مفهوم لغوی هزینه	۲۱
بند دوم: مفهوم حقوقی هزینه‌ی دادرسی مدنی	۲۱
الف: هزینه‌های مادی و معنوی دادرسی مدنی	۲۱
۱- هزینه‌های مادی دادرسی مدنی	۲۲
۲- هزینه‌های معنوی دادرسی مدنی	۲۸
ب: هزینه‌های فردی و اجتماعی دادرسی مدنی	۲۹
۱- هزینه‌های فردی دادرسی مدنی	۲۹
۲- هزینه‌های اجتماعی دادرسی مدنی	۳۰
ج: هزینه‌های دادرسی مدنی به مفهوم اعم و اخص	۳۰
۱- هزینه‌های دادرسی مدنی به مفهوم اعم	۳۱
۲- هزینه‌های دادرسی مدنی به مفهوم اخص	۳۱
د: هزینه‌های دادرسی و هزینه‌های دفتری	۳۲
ه: هزینه‌های دادرسی و هزینه‌های دادگستری	۳۴
و: هزینه‌های دادرسی و خسارات دادرسی	۳۵
مبحث دوم: پیشینه‌ی قانونی	۳۷
گفتار نخست: دوره‌ی پیش از تصویب قانون نحوه‌ی وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳	۳۸
گفتار دوم: دوره‌ی پس از تصویب قانون نحوه‌ی وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳	۴۳
فصل دوم: مبانی و اصول حاکم بر اخذ هزینه‌ی دادرسی مدنی	۴۹
مبحث نخست: مبانی حاکم بر اخذ هزینه‌ی دادرسی مدنی	۴۹
گفتار نخست: مبانی فقهی حاکم بر اخذ هزینه‌ی دادرسی مدنی	۵۰

- ب: الزام شرکتهای انتفاعی و با شخصیت حقوقی مستقل تحت پوشش
 بنیاد مستضعفان به پرداخت هزینهی دادرسی ۱۱۳
- بند دوم: دورهی پس از حکومت قانون آیین دادرسی مدنی ۱۳۷۹ ۱۱۴
- الف: وجود یا عدم معافیت دولت و نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی از
 پرداخت هزینهی دادرسی ۱۱۴
- ۱- وجود معافیت ۱۱۵
- ۲- نسخ معافیت ۱۱۸
- ب: قوانین معافیت از پرداخت هزینهی دادرسی مدنی مصوب پس از قانون
 آیین دادرسی مدنی ۱۳۷۹ ۱۲۶
- ۱- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران ۱۲۷
- ۲- وزارتخانههای علوم، تحقیقات و فناوری؛ و بهداشت، درمان و آموزش
 پزشکی ۱۲۷
- ۳- وزارت جهاد کشاورزی ۱۲۷
- ۴- صندوق تأمین خسارتهای بدنی ۱۲۸
- ۵- دعاوی مطروحه ی مرتبط با اجرای قوانین مربوط به اراضی شهری
 و قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه ی مسکن ۱۲۸
- ۶- دعاوی راجع به حفظ بیت المال ۱۲۹
۷. رفع تصرف از اراضی دولتی، ملی و وقفی، توسط سازمان جنگلها،
 مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان امور اراضی و سازمان حفاظت محیط
 زیست، سازمان اوقاف و امور خیریه و وزارت راه و شهرسازی ۱۳۹
۸. افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و مددجویان مستمری
 بگیر سازمان بهزیستی کشور ۱۴۰
۹. سازمان حفاظت محیط زیست در دعاوی مربوط به اجرای قانون
 حفاظت، احیاء و مدیریت تالابهای کشور مصوب ۱۳۹۶/۲/۴ ۱۴۰
۱۰. سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری (وزارت جهاد کشاورزی)، و
 سازمان حفاظت محیط زیست، در دعاوی مربوط به اجرای قانون هوای
 پاک مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۵ ۱۴۰
- فصل چهارم: هزینه دادرسی مدنی در رویه قضایی** ۱۴۱
- مبحث نخست: آراء وحدت رویه ۱۴۱
- گفتار نخست: دیوان عالی کشور ۱۴۱
- بند نخست: الزام شرکت برق منطقهای به پرداخت هزینهی دادرسی ۱۴۱
- بند دوم: الزام شرکتهای انتفاعی و با شخصیت حقوقی مستقل تحت پوشش
 بنیاد مستضعفان به پرداخت هزینهی دادرسی ۱۴۲
- بند سوم: الزام دولت به پرداخت هزینه دادرسی ۱۴۲

۱۴۳.....	گفتار دوم: دیوان عدالت اداری
۱۴۴.....	مبحث دوم: نظریات مشورتی
۱۴۴.....	۱. هزینه دادرسی دعاوی بنیاد مستضعفان
۱۴۵.....	۲. اعسار از پرداخت هزینه دادرسی پس از اخطار رفع نقص
۱۴۵.....	۳. هزینه دادرسی تجدیدنظر و فرجام خواهی ضرر و زیان ناشی از جرم
۱۴۶.....	مدعی خصوصی
۱۴۷.....	۴. هزینه دادرسی خسارت تاخیر تادیه چک
۱۴۸.....	۵. هزینه دادرسی کمیسیون جبران خسارت ناشی از بازداشت
۱۴۹.....	۶. هزینه دادرسی درخواست اجراییه چک
۱۴۹.....	۷. وصول هزینه دادرسی معسر محکوم له
۱۵۰.....	۸. هزینه دادرسی دعوی ابطال اجراییه دادگاه یا ثبت
۱۵۱.....	۹. هزینه دادرسی دعاوی صندوق تعاونی صنفی کمیته امداد امام خمینی(ره)
۱۵۲.....	۱۰. هزینه دادرسی مطالبه دیه
۱۵۲.....	۱۱. هزینه دادرسی تقویم علی الحساب خواسته
۱۵۵.....	۱۲. هزینه دادرسی دعاوی سرقتی یا حق کسب و پیشه و تجارت
۱۵۵.....	۱۳. هزینه دادرسی در فرض تقسیت محکوم به
۱۵۶.....	۱۴. تجدیدنظر خواهی از رای رد اعسار از پرداخت هزینه دادرسی و همزمان، ادامه رسیدگی بدوی به ماهیت
۱۵۶.....	۱۵. معافیت ماده ۵ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ و تبصره الحاقی ماده ۵۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی
۱۵۸.....	۱۶. عدم معافیت ادارات یا نهادها در فرض محکومیت به عنوان خوانده
۱۵۹.....	۱۷. هزینه دادرسی دعاوی تاجر ورشکسته
۱۶۰.....	۱۸. هزینه دادرسی ارزش واقعی خواسته در شورای حل اختلاف
۱۶۱.....	۱۹. هزینه دادرسی دعاوی رفع تصرف از اراضی دولتی، ملی و وقفی، سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان امور اراضی و سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان اوقاف و امور خیریه و وزارت راه و شهرسازی
۱۶۲.....	۲۰. هزینه دادرسی دعاوی سازمان اوقاف
۱۶۳.....	۲۱. استرداد هزینه دادرسی در فرض تغییر خواسته و درخواست یا نحوه دعوا
۱۶۴.....	۲۲. اثر نقص تمبر دعاوی جلب یا ورود ثالث یا تقابل بر رسیدگی به دعوی اصلی
۱۶۵.....	۲۳. هزینه درخواست تامین خواسته یا دستور موقت

۱۶۵.....	۲۴. هزینه دادرسی دعاوی طاری
۱۶۶.....	۲۵. هزینه دادرسی دعاوی مطالبه اجرت المثل ایام زوجیت
۱۶۶.....	۲۶. هزینه دادرسی دعاوی مطالبه اجرت المثل ایام تصرف
۱۶۶.....	۲۷. هزینه دادرسی دعاوی سازمان مسکن و شهرسازی
۱۶۷.....	۲۸. تعلق و شمول نیم عشر بر هزینه دادرسی
۱۶۷.....	۲۹. هزینه دادرسی شورای حل اختلاف
۱۶۹.....	۳۰. هزینه دادرسی دعاوی شرکت آب منطقه ای
۱۶۹.....	۳۱. استرداد هزینه دادرسی اشتباهاً واریز شده یا مازاد
۱۷۰.....	۳۲. هزینه دادرسی و تمبر مالیاتی در وکالت تسخیری
۱۷۱.....	۳۳. هزینه دادرسی مهریه ریالی
	۳۴. هزینه دادرسی دعاوی مالی غیرمنقول و خلع ید از آن، در کلیه
۱۷۲.....	مراحل دادرسی بدوی و تجدیدنظر
	۳۵. مبنای محاسبه هزینه دادرسی دعاوی مطالبه ارز در دو مرحله بدوی
۱۷۳.....	و تجدیدنظر
	۳۶. هزینه دادرسی و تمبر مالیاتی وکیل دادگستری در دعاوی مطالبه
۱۷۴.....	سکه طلا
۱۷۴.....	۳۷. دعاوی مالی و غیر مالی و هزینه های دادرسی مرتبط
۱۷۴.....	الف- استرداد لاشه چک یا سند
۱۷۶.....	ب- تقسیم ترکه
۱۷۶.....	ج- فسخ عقد اجاره، تعدیل یا مطالبه اجاره بها
۱۷۷.....	د- فک پلاک خودرو
۱۷۸.....	ه- ابطال اجراییه و عملیات اجرایی قضایی یا ثبتی چک و...
۱۷۹.....	و- دعاوی اعسار
	ز- دعاوی اعلام فسخ یا بطلان قرارداد، ابطال سند، ابطال چک،
۱۷۹.....	اثبات مالکیت و...
۱۸۱.....	ح- ابطال رای داور
۱۸۳.....	منابع